

Uitspraak Klachtencommissie Wvggz

Uitspraak van de Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg te Venray zoals bedoeld in hoofdstuk 10.6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (verder: Wvggz).

Betreft de klacht van de heer XXXXXXXX klachtnummer 2021/099.

Datum ontvangst klacht: 21 oktober 2021.
Datum hoorzitting klacht: 28 oktober 2021.
Datum uitspraak klacht: 05 november 2021.

De Klachtencommissie Wvggz heeft zich beraden over de klacht van de heer XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een voortgezette crisismaatregel verplichte zorg werd verleend door het Vincent van Gogh, verder aan te duiden als klager. Klager verblijft binnen het Vincent van Gogh, XXXXXXXX.

1. Verloop van de procedure

Op 21 oktober 2021 ontving de klachtencommissie van klager een klachtformulier.

Kort samengevat klaagt klager over de beslissing d.d. 21 oktober 2021 om hem verplichte zorg te verlenen in de vorm van insluiting (separatie). Klager heeft daarbij tevens een verzoek tot schadevergoeding ingediend.

De klacht betreft een klachtgrond zoals opgenomen in artikel 10.3 Wvggz.

De klacht is door de klachtencommissie geregistreerd onder klachtnummer 2021/099.

Klager heeft de klachtencommissie toestemming verleend om, indien nodig, zijn (medisch en verpleegkundig) dossier in te zien ten behoeve van de behandeling van de klacht.

Klager werd in de onderhavige klachtenprocedures bijgestaan door mevrouw XXXXXXXX, patiënten-vertrouwenspersoon, en verder te noemen PVP.

De klacht is gericht tegen de beslissing genomen door mevrouw XXXXXXXX, psychiater, en verder te noemen verweerster.

Door verweerster is op 27 oktober 2021 een verweerschrift ingediend, dat op die dag door de klachtencommissie is ontvangen.

In het klachtformulier heeft klager verzocht om schorsende werking toe te kennen aan de klachtbehandeling. Dat verzoek is door de voorzitter van de klachtencommissie schriftelijk en gemotiveerd afgewezen op 22 oktober 2021.

De klacht is inhoudelijk behandeld tijdens een digitale hoorzitting op 28 oktober 2021.

Klager, bijgestaan door de PVP, is in persoon verschenen. Ook verweerster is in persoon verschenen. Naast klager, de PVP en verweerster waren aanwezig: de heer XXXXXXXX (Co-assistent), mevrouw XXXXXXXX (Co-assistent) en mevrouw XXXXXXXX (psychiatrisch verpleegkundige)

Het definitieve en schriftelijke oordeel van de klachtencommissie ten aanzien van de klacht is door de klachtencommissie vastgesteld op 5 november 2021.

Dezelfde dag is een exemplaar van dat oordeel aan klager, de PVP, verweerster, de geneesheer-directeur, de Directie Vincent van Gogh en aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toegezonden.

Uitspraak Klachtencommissie Wvggz

2.1 Standpunten klager

Kort samengevat stelt klager, en namens hem de PVP, het navolgende.

Klager is op 16 oktober 2021 opgenomen op grond van een crisismaatregel welke op 20 oktober 2021 werd voortgezet. Op 18 oktober 2021 is klager ingesloten in een separeerverblijf. Klager is het niet eens met deze separatie. Hij geeft aan niet in een separeerverblijf te horen; hij hoort op de afdeling tussen alle andere patiënten. Hij heeft niets verkeerd gedaan, er is geen sprake van agressie en er is geen aanleiding geweest voor het insluiten. Hij geeft daarnaast aan door de separatie beperkt te worden in zijn vrijheden. Door de separatie voelde hij zich eenzaam en depressiever. Klager geeft aan dat de tijd op de afdeling sneller gaat; hij had ook meer tijd op zijn kamer willen verblijven, zoals nu ook gebeurt. Dit had i.p.v. de separatie gekund en zou door hem als minder ingrijpend zijn ervaren.

Op 18 oktober 2021 heeft klager een schriftelijke motivering ontvangen voor het toepassen van verplichte zorg in de vorm van opname in de accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid. Op 21 oktober 2021 heeft klager een schriftelijke motivering ontvangen voor het toepassen van verplichte zorg in de vorm van opname in de accommodatie, het beperken van de bewegingsvrijheid en insluiten. Dit is formeel niet correct; klager had de schriftelijke motivering m.b.t. de insluiting al op 18 oktober 2021 moeten ontvangen. Ook heeft er d.d. 18 oktober 2021 geen overleg met klager plaatsgevonden. Op de schriftelijke motivering voor de insluiting d.d. 21 oktober 2021 staat tevens een duur van 21 dagen vermeld. Dit had anders vermeld moeten worden omdat het voor verwarring heeft gezorgd bij klager.

Klager geeft vervolgens aan dat de wilsbekwaamheid niet getoetst is d.d. 21 oktober 2021. Op de schriftelijke motivering d.d. 21 oktober 2021 wordt de toetsing tevens niet vermeld. Het niet toetsen van de wilsbekwaamheid is in strijd met art. 8:9 lid 4 Wvggz.

Het causaal verband tussen het risico op ernstig nadeel en de psychische stoornis ontbreekt volgens klager. Het doel van de behandeling is het herstellen/stabiliseren van zijn geestelijke gezondheid. Klager is depressief. Het ernstig nadeel zou bestaan uit het gevaar op de afdeling en wat er had kunnen gebeuren. Klager herkent zich hier niet in. De insluiting heeft klager depressiever gemaakt en klager is na insluiting geagiteerd geraakt. Het doel van de behandeling wordt middels de separatie niet behaald. De causaliteit en doelmatigheid ontbreken waardoor er niet is voldaan aan de algemene uitgangspunten van de Wvggz.

Klager verzoekt de klacht gegrond te verklaren.

2. Standpunten

2.2 Standpunten verweerster

Klager is gediagnosticeerd met paranoïde psychose in het kader van schizofrenie, differentiaal diagnostisch mogelijk een waanstoornis en geagiteerde depressie. Sinds de opname d.d. 16 oktober 2021 was klager achterdochtig en betrok medepatiënten en verpleging in zijn waansysteem.

Het ernstig nadeel bestaat uit gevaar voor andere patiënten op de afdeling. Meerdere medepatiënten gaven aan bang te zijn voor klager en klager schreeuwde tegen de verpleging. Klager weigerde alle medicatie. Er is sprake van veel agitatie en daarnaast van het ontbreken van enig ziekte-besef.

Proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid

De verplichte zorg in de vorm van separatie was noodzakelijk om het ernstig nadeel af te wenden. Een kamerprogramma en één op één begeleiding is toegepast tijdens het begin van de opname, maar gedurende de opname bleek dit niet effectief, waardoor verweerster genoodzaakt was om de beslissing te nemen om over te gaan tot separatie. De separatie was noodzakelijk om de behandeling doelmatig te kunnen verlenen en tevens zorgde dit voor een veilige situatie op de afdeling. Hiermee werd ernstig nadeel voor anderen voorkomen.

In reactie op de aangevoerde vormfouten geeft verweerster tijdens de hoorzitting aan dat zij inderdaad niet de wilsbekwaamheid getoetst en vastgelegd heeft. Daarnaast is de schriftelijke motivering voor de separatie op 21 oktober 2021 aan klager uitgereikt, terwijl de beslissing tot insluiten op 18 oktober 2021

Uitspraak Klachtencommissie Wvvgz

is genomen.

3. Beoordeling van de klacht

3.1. Algemene overwegingen ten aanzien van de klacht

3.1.1. Klager heeft de klacht gebaseerd op art.10.3 Wvvgz en is dus ontvankelijk in de klacht.

3.1.2. De klachtencommissie is bevoegd om van deze klacht kennis te nemen.

3.1.3. Nu de klacht betrekking heeft op een beslissing die niet meer actueel is (de insluiting werd op 25 oktober 2021 geheel opgeheven), zal de klachtencommissie uitspraak doen binnen de 4 weken termijn.

3.1.4. De klachtencommissie komt aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht toe.

Een belangrijk uitgangspunt voor de procedurele en inhoudelijke beoordeling van klachten in het algemeen, is het recht van de patiënt op bescherming van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit en diens recht op privacy. Inbreuken daarop moeten een wettelijke basis hebben. De Wvvgz biedt een wettelijke basis om die inbreuken te rechtvaardigen, mits aan de in die wet gestelde voorwaarden wordt voldaan.

De verplichte zorg kan op grond van art. 3.3. Wvvgz alleen worden verleend als een persoon als gevolg van een psychische stoornis risico's op ernstig nadeel van zijn eigen lichamelijke of geestelijke integriteit oproept of ernstig nadeel oproept voor anderen (causaal verband tussen de psychische stoornis en het aanzienlijke risico op ernstig nadeel voor de persoon zelf of voor een ander) en er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief is.

Bovendien moet er worden voldaan aan art. 3.4. Wvvgz: de verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van diens psychische stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.

3.2. Klachtgerichte overwegingen

Van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de in de kliniek verleende verplichte zorg, en in casu dus de separatie, is naar het oordeel van de klachtencommissie, naast de reeds in de algemene overwegingen genoemde wettelijke bepalingen en uitgangspunten, eveneens art.8.9 Wvvgz.

Dat artikel bepaalt het navolgende.

Artikel 8:9

1. De zorgverantwoordelijke neemt ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,*
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en*
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.*

2. De zorgverantwoordelijke stelt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift en voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering.

Uitspraak Klachtencommissie Wvggz

3. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

4. Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke, onverminderd het bepaalde in artikel 1:5, na overleg met de vertegenwoordiger, **schriftelijk vast in het dossier**, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:

a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en
b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

5. De zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke leggen geen beperkingen op in het contact van betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten.

Voorts dient de te verlenen verplichte zorg proportioneel te zijn (moet in verhouding staan tot het af te wenden ernstig nadeel), subsidiair te zijn (er moeten voor de betrokkene geen minder ingrijpende middelen/maatregelen bestaan die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken) en dient die zorg doelmatig te zijn (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht). Tevens moet de te verlenen verplichte zorg veilig kunnen worden verleend.

Tenslotte moet de zorgverantwoordelijke op grond van art.8.9 lid 3 Wvggz de betrokkene deugdelijk en gemotiveerd in kennis stellen van welke verplichte zorg zal worden verleend, waarom die verplichte zorg wordt verleend en dient hij de betrokkene te wijzen op zijn klachtmogelijkheden.

3.3. Inhoudelijke beoordeling van de klacht

Op basis van het klachtenformulier, het schriftelijk verweer, het medisch en verpleegkundig dossier en hetgeen is besproken tijdens de hoorzitting van 28 oktober 2021 oordeelt de klachtencommissie als volgt.

De klachtencommissie stelt vast dat er ten tijde van de verplichte zorg sprake was van een door de rechtbank Limburg toegewezen machtiging tot voortgezette crisismaatregel zoals bedoeld in art. 3.1. Wvggz, die voorziet in de voornoemde vorm van verplichte zorg.

Verder stelt de klachtencommissie vast dat in de beslissing van de zorgverantwoordelijke (verweerster) van 21 oktober 2021, de te verlenen verplichte zorg in de vorm van insluiting omvat.

Aan de procedurele voorwaarden zoals verwoord in art.8:9 Wvggz wordt naar het oordeel van de klachtencommissie **niet** voldaan: de voortgezette crisismaatregel voorziet weliswaar als vorm van verplichte zorg in het insluiten. Door tussenkomst van de geneesheer-directeur heeft klager de in art. 8:9 Wvggz bedoelde schriftelijke mededeling ook ontvangen op 21 oktober 2021, waarmee naar het oordeel van de klachtencommissie **geen** sprake is inachtneming van een redelijke termijn waarbinnen die schriftelijke mededeling aan klager dient te worden uitgereikt. Dat had dus naar het oordeel van de klachtencommissie al op 18 oktober, maar uiterlijk 19 oktober 2021 moeten gebeuren. Dit wordt door verweerster ook erkend.

Daarnaast treft de klachtencommissie in het dossier of op de schriftelijke mededeling geen aantekening aan van enig onderzoek naar de wilsbekwaamheid of wilsonbekwaamheid van klager met betrekking tot de instemming met de verplichte zorg in de vorm van insluiten in de separeer.

De Hoge Raad heeft in ECLI:NL:HR:2020:2096 ten aanzien van de interpretatie van art.8:9 lid 4 Wvggz het navolgende bepaald:

4.1.4

In het licht van hetgeen hiervoor in 4.1.3 is overwogen, is eveneens onjuist het oordeel van de rechtbank dat art. 8:9 lid 4 Wvggz uitsluitend een registratieplicht behelst. Mede gelet op het bepaalde in art. 2:1 lid 6 Wvggz zal de zorgverantwoordelijke bij elke beslissing op de voet van art. 8:9 Wvggz die niet strekt

Uitspraak Klachtencommissie Wvggz

tot opname in een accommodatie, moeten onderzoeken of de betrokkene, beoordeeld naar diens gezondheidstoestand op dat moment (zie art. 8:9 lid 1, aanhef en onder a, Wvggz), in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van de beoogde verplichte zorg, en, indien dit het geval is en de betrokkene zich verzet, of er een acuut levensgevaar dreigt voor de betrokkene, dan wel er een aanzienlijk risico voor anderen is, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is, een en ander zoals omschreven in de (in dat opzicht gelijklopende) art. 2:1 lid 6, onder b Wvggz en 8:9 lid 4, onder b, Wvggz.

Uit het voorgaande volgt dat verweerster dat moet onderzoeken en vast moet leggen in het medisch dossier of bijvoorbeeld (en dat ligt meer voor de hand) in de mededeling zoals bedoeld in art.8:9 Wvggz. Dat is door verweerster nagelaten en daarmee is een procedurele voorwaarde geschonden die nu juist beoogt de rechtspositie van klager te borgen: de klachtencommissie zal om die reden de klacht dan gegrond verklaren.

De klachtencommissie heeft echter al eerder bepaald dat in zaken, die zich daar voor lenen toch een inhoudelijk oordeel te vellen, ook al is de klacht wegens vormfouten gegrond: dat is in het belang van hulpverleners en patiënten. Naar het oordeel van de klachtencommissie leent zich deze klacht zich hiervoor.

De klachtencommissie heeft geen redenen om aan de standpunten van verweerster te twijfelen en is van oordeel dat die standpunten het insluiten rechtvaardigen. De klachtencommissie heeft geen redenen om aan de door de verweerster gestelde diagnose te twijfelen, noch aan het ernstig nadeel zoals dat door verweerster naar voren is gebracht en het causaal verband tussen beiden. De separatie wordt noodzakelijk geacht om het nadeel en gevaar af te wenden welke veroorzaakt wordt vanuit de psychopathologie in de vorm van waanbelevingen.

De klachtencommissie acht de beslissing tot verplichte zorg in de vorm van insluiten (separatie) bovendien in overeenstemming met de algemene uitgangspunten van de Wvggz. De beslissing voldoet aan de beginselen van proportionaliteit (de insluiting staat in verhouding tot het af te wenden nadeel), subsidiariteit (er zijn geen minder ingrijpende middelen die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken), doelmatigheid (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht) en veiligheid. Het gevaar kon niet op een andere wijze worden afgewend. Gezien de ernst van het ernstig nadeel acht de klachtencommissie insluiten ook proportioneel. Een minder ingrijpend alternatief dat eveneens tot het gewenste effect zou kunnen leiden is er niet, zodat ook wordt voldaan aan het subsidiariteitsvereiste.

Hoewel de klachtencommissie inhoudelijk de beslissing van verweerster kan begrijpen, ziet zij zich genoodzaakt de klacht gegrond te verklaren, nu er op twee punten sprake is van schending van artikel 8.9 Wvggz. De klachtencommissie zal het verzoek om schadevergoeding aanhouden.

4. Uitspraak

- de klachtencommissie verklaart de klacht van klager **gegrond**;

-houdt het verzoek om een schadevergoeding aan: klager en de PVP worden verzocht om binnen een week na kennisneming van deze uitspraak een eventuele schade te onderbouwen, waarna de zorgaanbieder binnen een week na ontvangst van die onderbouwing daarop kan reageren. De klachtencommissie zal vervolgens na ontvangst van de reactie van de zorgaanbieder binnen twee weken een beslissing nemen.

Aldus gegeven te Venray,

05 november 2021,

XXXXXXXXX
voorzitter klachtencommissie Wvggz

De Klachtencommissie bestond uit:

Uitspraak Klachtencommissie Wvggz

- * Dhr. XXXXXXXXX, jurist en voorzitter van de Klachtencommissie;
- * Dhr. XXXXXXXXX, psychiater en lid van de Klachtencommissie;
- * Mevr. XXXXXXXXX, psychiatrisch verpleegkundige en lid van de Klachtencommissie.

Eventuele gegrondverklaring van een klacht of een klachtonderdeel houdt niet automatisch in dat deze klacht ook op grond van het civiel-, straf- of tuchtrecht gegrond wordt verklaard.

Mocht u naar aanleiding van deze beslissing nog vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Klachtencommissie, 7597/STW 46.

Op grond van art. 10:7 Wvggz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene onder de in art. 10:7 Wvggz genoemde voorwaarden tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep bij de rechter. Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.